

Integrale wijkaanpak

Avond vol Energie, 22 oktober 2024

*Tina Venema, Copernicus Instituut UU
Ieke Benschop, NMU*

Samen voor een mooie en
duurzame provincie Utrecht

Avond vol Energie

Om een fijne, toekomstbestendige wijk te creëren zijn **gemeenten** en **bewoners** op allerlei manieren aan de slag. Bijvoorbeeld met **energie-opwek, energiebesparing, aardgasvrij** wonen, maar ook met het tegengaan van **hittestress en wateroverlast**. Het zou niet efficiënt zijn om dit als losse projecten te zien waardoor je steeds weer met een ander project de wijk op zijn kop zet. Het kan juist versterkend werken om **diverse urgente uitdagingen in één keer op te pakken**. **Hoe zet je een integrale wijkaanpak gezamenlijk op, welke rollen zijn er en welke rol past voor jouw organisatie?**

Wat is jouw doel van deze bijeenkomst?

- Kennis en inzichten ophalen
- Kennis en inzichten brengen
- Netwerk bouwen / verstevigen
- Anders, namelijk..
- Geen doel, ik laat het over me heenkomen

Wie ben je?

- Bewoner
- Bewonersinitiatief / energiecoöperatie
- Ambtenaar
- Commerciële partij
- Overig

Wat gaan we doen?

Intro

- Welke beelden hebben we bij de integrale wijkaanpak? Voorbeelden – Ieke

Kansen en belemmeringen & wie speelt welke rol

- Ronde 1: in kaart brengen kansen en belemmeringen integrale wijkaanpak voor elke van de thema's – flappen
- Korte plenaire reflectie Ipsative Theory; kleine uitleg – Tina
- Ronde 2 'Wie speelt hierin een rol?' bij kansen en belemmeringen – post its op flappen

Welke beelden hebben we bij de integrale wijkaanpak?

Combineren van NMU thema's

- Energie-transitie (energie besparen, isoleren)
- Klimaatadaptatie / biodiversiteit (vergroenen tuinen, aanleg geveltuinen)
- Gezonde Leefomgeving (deelmobiliteit)
- Sociale opgave (energie-armoedebestrijding, sociale cohesie)

Voorbeelden van combinaties

Hittestress in versteende wijken

Circulaire samenleving

Duurzame Daken

Lokaal en duurzaam voedsel

Energie-ambassadeurs die

regentonnen afkoppelen

Welke beelden hebben we bij de integrale wijkaanpak?

Combineren van NMU thema's

- Energie-transitie (energie besparen, isoleren)
- Klimaatadaptatie / biodiversiteit (vergroenen tuinen, aanleg geveltuinen)
- Gezonde Leefomgeving (deelmobiliteit)
- Sociale opgave (energie-
armoedebestrijding, sociale cohesie)

Voorbeelden van combinaties

Hittestress in versteende wijken
Circulaire samenleving
Duurzame Daken
Lokaal en duurzaam voedsel
Energieambassadeurs die regentonnen afkoppelen

Welke beelden hebben we bij de integrale wijkaanpak?

Gezien vanuit gemeentelijke opgaven:

- Aanleg glasvezel
- Vervanging riolering
- Aanleg warmtenet
- Transformatiehuisjes

‘Benut kansen om verschillende projecten te combineren én in gesprek te gaan met bewoners over wat zij zien en waar behoefte aan is.’

Welke beelden hebben we bij de integrale wijkaanpak?:

Gezien vanuit gemeentelijke opgaven:

- Aanleg glasvezel
- Vervanging riolering
- Aanleg warmtenet
- Transformatiehuisjes

Bewoners vinden dat gemeente in de lead moet zijn bij deze grote projecten
In goede afstemming met wijkbewoners

‘Benut kansen om verschillende projecten te combineren én in gesprek te gaan met bewoners over wat zij zien en waar behoefte aan is.’

Voorbeelden van integrale wijkaanpakken:

Zeist

Straten open voor riolering
Uitvraag aan aannemers om bewoners mee te nemen / aanbod te doen voor tuinen, daken etc

Zwolle

Bewoners in de lead. Begonnen met groene projecten. Toen ruimte voor energieprojecten

Utrecht

De wijk Overvecht had aandacht nodig, zowel qua fysieke maatregelen als sociaal. Samenwerking met sociaal domein

Utrecht

parkeerplekken getransformeerd in groen en ontmoeten & Tijdelijke metamorfose

Avond vol Energie

Voorbeelden van een wijkaanpak

Zeist

Straten open voor riolering
Uitvraag aan aannemers
om bewoners mee te
nemen / aanbod te doen
voor tuinen, daken etc

Verduurzamen, maar dan zonder (veel) gedoe: Jeffrey helpt huiseigenaren met zelfverzonnen truc

Zijn eigen huis was al van het gas af en de wc wordt doorgespoeld met regenwater. Het zette Jeffrey Rampaart aan het denken: wat zou ook anderen helpen om hun huis te verduurzamen? En prompt was daar een idee, even simpel als doeltreffend, om zonnepanelen, warmtepompen en regentonnen met een stuk minder gedoe bij de huiseigenaren te krijgen. Als projectmanager in Zeist maakt hij daar nu werk van.

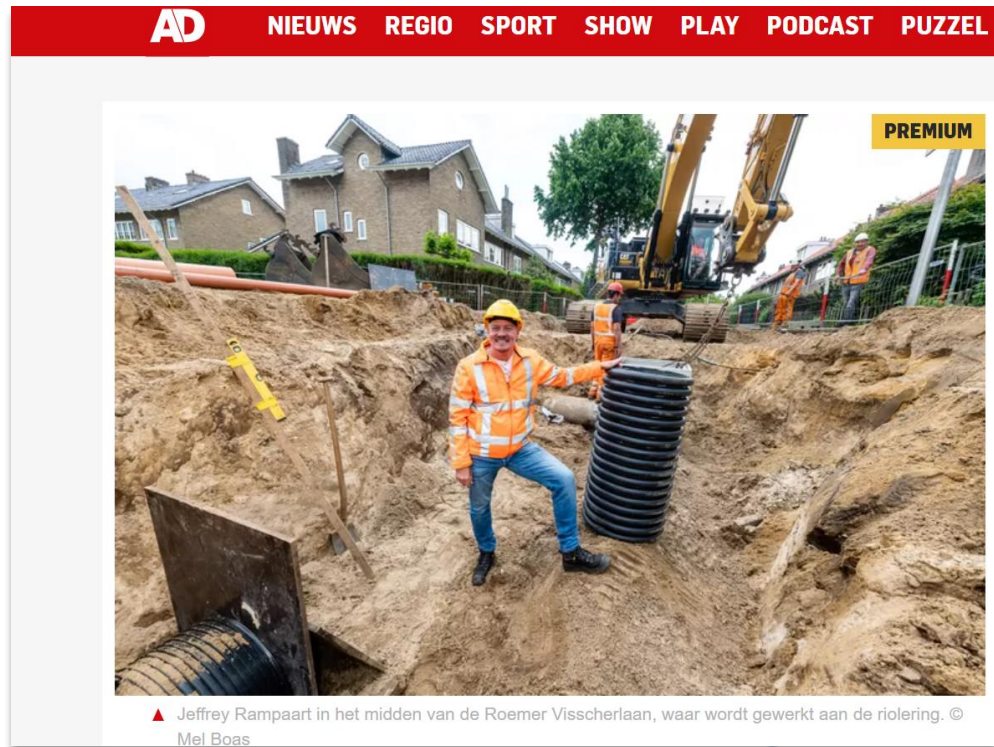
Maaïke Kooistra 01-06-22, 16:30

Avond vol Energie

Voorbeelden van een wijkaanpak

Zeist

Straten open voor riolering
Uitvraag aan aannemers
om bewoners mee te
nemen / aanbod te doen
voor tuinen, daken etc

Avond vol Energie

Voorbeelden van een wijkaanpak

Zeist

Straten open voor riolering
Uitvraag aan aannemers
om bewoners mee te
nemen / aanbod te doen
voor tuinen, daken etc

Mensen hoeven maar naar de keet te lopen om afspraken te kunnen maken

- Jeffrey Rampaart, Projectmanager

Het leidde er in Zeist toe dat bij aanvang van vervanging van het riool rond de Oude Arnhemseweg de aannemer niet alleen zijn planning aan de buurt ontvouwde, maar ook kansen voor bewoners en hun huis presenteerde. „Alle opties stonden op een rij. De regenton, een groen dak voor meer biodiversiteit, de deelauto, isolatiemaatregelen, warmtepompen, zonnepanelen, noem het maar op”, zegt Rampaart. „Mensen hoeven maar naar de keet te lopen om afspraken te kunnen maken.”

En soms wordt werk in één ruk meegenomen. Zo was de regenpijp doorzagen voor de komst van een regenton een fluitje van een cent toen de straat toch open lag. De aannemer deed bewoners nog een ton cadeau ook.

Gedoe

De kern van de zaak: de factor 'gedoe' laten afnemen, meent Rampaart. „Geld

Avond vol Energie

Voorbeelden van een wijkaanpak

Zwolle

Bewoners in de lead.
Begonnen met groene
projecten. Toen ruimte
voor energie-projecten

50 tinten groen

Verbouwen
Groen
Energie
Vervoer
Duurzaam Leven

www.50tintengroenassendorp.nl

Avond vol Energie

Voorbeelden van een wijkaanpak

Zwolle

Bewoners in de lead.
Begonnen met groene projecten. Toen ruimte voor energie-projecten

50 tinten groen

← → ↻ 50tintengroenassendorp.nl/duurzaam-leven/ ☆ 👤 ⋮

Maak impact met een duurzame leefstijl

We kunnen veel dingen doen (of laten) om beter te zorgen voor de buurt, de wereld en elkaar. Ieder doet dat op zijn eigen manier. We bieden een platform waarop Assendorpers elkaar kunnen inspireren voor een duurzamere leefstijl. De één heeft een moestuin, de ander neemt eigen zakjes mee naar de supermarkt. De één eet minder vlees, de ander koopt spullen tweedehands. Nog een voordeel: een duurzamere leefstijl is vaak ook goed voor de portemonnee.

Stappen en tips

Tip 1: doe mee aan onze schoonmaakacties
Tip 2: shop tweedehands of bij de

Populaire onderwerpen

- Groene daken →
- Deelvervoer, hoe dan? →
- Energie bespaartips →

Avond vol Energie

Voorbeelden van een wijkaanpak

Sociaal renoveren is onderdeel van de wijkaanpak 'Samen voor Overvecht' om inwoners kansen te bieden en de leefbaarheid in Overvecht te vergroten.

Utrecht

Sociaal renoveren:

De wijk Overvecht had aandacht nodig, zowel qua fysieke maatregelen als sociaal. Samenwerking met sociaal domein

Avond vol Energie

Voorbeelden van een wijkaanpak

Utrecht

Sociaal renoveren:

De wijk Overvecht had aandacht nodig, zowel qua fysieke maatregelen als sociaal. Samenwerking met sociaal domein

Bousra Mehhel is bewonersverbinder voor sociaal renoveren – Samen voor Overvecht

Avond vol Energie

Voorbeelden van een wijkaanpak

Utrecht

Sociaal renoveren:

De wijk Overvecht had aandacht nodig, zowel qua fysieke maatregelen als sociaal. Samenwerking met sociaal domein

Sociaal renoveren

Renovatie zorgt niet alleen voor een betere woning, maar biedt ook kansen voor het verbeteren van de leefbaarheid in de wijken. De 10-hoog flats staan wat dat betreft niet goed op de kaart. “We zien clusters van huishoudens met veel problemen en weinig mogelijkheden.”

Beide corporaties willen dat tij keren. Enerzijds door te sturen op instroom, zoals het toevoegen van middenhuur en nieuwbouw, of te experimenteren met andere manieren van toewijzen. Maar óók door het ondersteunen van de zwakke huishoudens. Dit is wat in Overvecht sociaal renoveren heet. “Huurders hebben problemen die wij als verhuurder niet kunnen oplossen”, legt Ten Brink uit. “We organiseren wel het netwerk van bestaande hulpverlenende instanties in de buurt.”

De omgeving van de flats wordt ook meegenomen, door bijvoorbeeld het aantal parkeerplaatsen te verminderen en groen toe te voegen. Van Namen: “We maken bijvoorbeeld extra achteringen zodat kinderen makkelijker naar een binnentuin kunnen, als die er is. We werken samen met de gemeente aan de herinrichting van deze terreinen.”

Avond vol Energie

Voorbeelden van een wijkaanpak

Utrecht

Mijn eigen straat:

Twee parkeerplekken
opgeheven en vergroend

i.s.m. gemeente

Avond vol Energie

Voorbeelden van een wijkaanpak

Utrecht

Utrechtse straten

Tijdelijke metamorfose

Actie sept 2024

RAUM Jesse Jörg

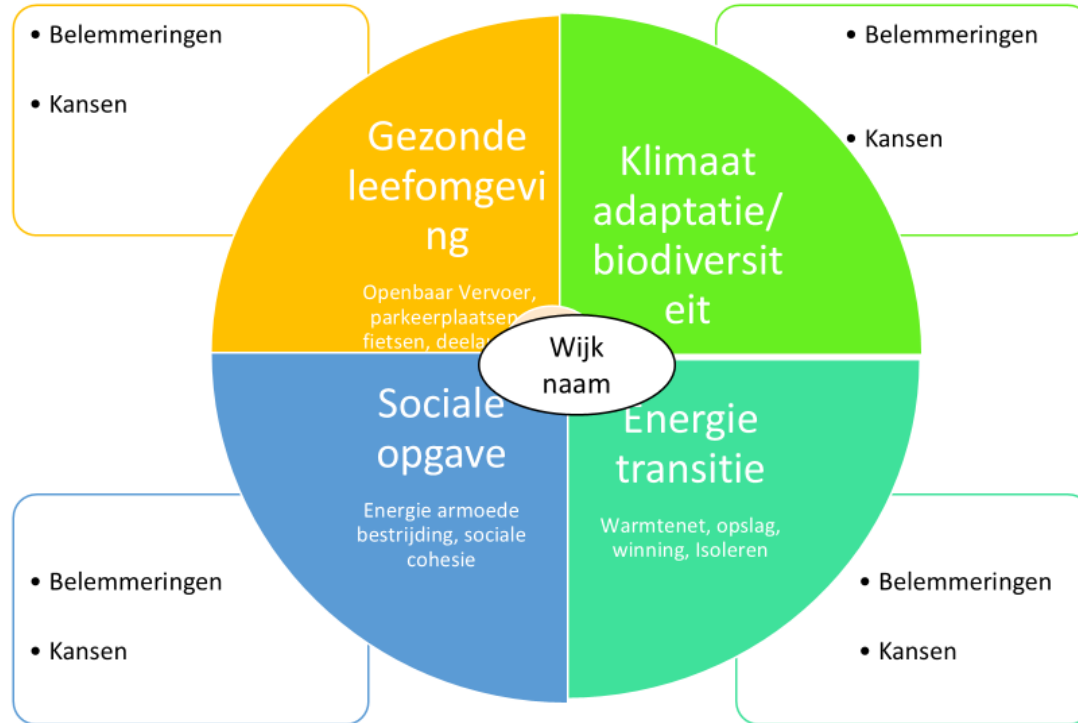

Kansen en belemmeringen

Twee rondes

- **Ronde 1: in kaart brengen kansen en belemmeringen integrale wijkaanpak (ambtenaar / bewoner) – flappen**
- Korte plenaire reflectie Ipsative Theory – kleine uitleg Tina
- Ronde 2 'Wie speelt hierin welke rol' bij kansen en belemmeringen – post its op flappen

Avond vol Energie

Avond vol Energie

Ipsative Theory of behaviour (Tama, 1999)

→ Vaak gebruikt om uit te leggen waarom mensen zich niet duurzaam gedragen: 3 type Belemmeringen

1) **Objectieve belemmeringen (STRUCTUREEL)** = voorkomt dat de duurzame optie kan worden gekozen

“Ik wil graag mijn plastic scheiden, maar mijn gemeente haalt het niet apart op”

“Ik wil graag groentes kopen zonder plastic verpakking, maar de supermarkt biedt alleen met plastic aan”

2) **Subjectieve belemmeringen (MOTIVATIE)** = Voorkomt dat de duurzame optie de voorkeur geniet.

“Het is te duur, het is te veel gedoe, ik val te veel op als ik dit zou doen”

3) **Ipsatieve belemmeringen (KENNIS GEBREK)** = Men heeft geen weet van het duurzame alternatief

“I never even considered that that was a possibility!”

De meeste campagnes focussen zich alleen op **Subjectieve belemmeringen** → de andere twee types zijn net zo belangrijk!

Avond vol Energie

Kansen en belemmeringen

Ronde 2

- **post its plakken bij kansen en belemmeringen met daarop 'wie speelt hierin welke rol'. – flappen**

Wie speelt welke rol in verschillende situaties?

Op basis van de flappen en de geeltjes:

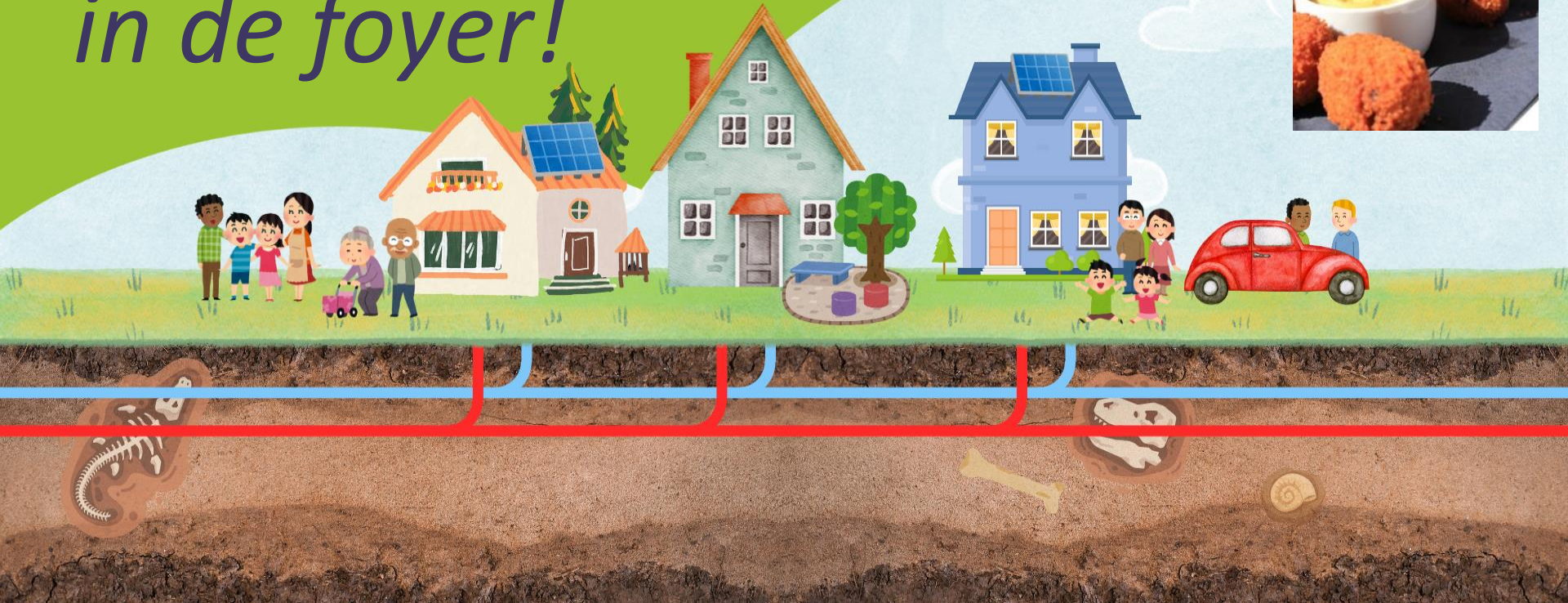
- Welke wijk in jouw gemeente is kansrijk? Welke opgaven kun je combineren?
- Hoe doe je dat? Welke rol pak jij?
- Wie heb je nodig? Wie mag niet ontbreken?
- Wat is je advies aan je gemeente? (bewonersperspectief)
- Hoe pas je co-creatie toe? (gemeente-perspectief)

Aan welk doel heeft bijeenkomst bijgedragen?

- Kennis en inzichten ophalen
- Kennis en inzichten brengen
- Netwerk bouwen / verstevigen
- Anders, namelijk..
- Geen doel

Avond vol Energie

*Blijf nog even napraten
in de foyer!*

Natuur en Milieufederatie Utrecht

Arthur van Schendelstraat 600
3511 MJ Utrecht

info@nmu.nl
030-2567350
www.nmu.nl

Samen voor een mooie en
duurzame provincie Utrecht

Volg ons op social media of abonneer je op onze nieuwsbrief!